

**MARTIN
SICHINGER**

**DUCHOVÉ
ŠUMAVY**

**PAŠERÁCKÉ DRAMA
Z ROKU 1946**

65. POLE

EDICE
TAH

SVAZEK 3

**MARTIN
SICHINGER**

**DUCHOVÉ
ŠUMAVY**

**PAŠERÁCKÉ DRAMA
Z ROKU 1946**

65. POLE

© Martin Sichinger, 2012

© 65. pole, 2012

ISBN 978-80-87506-21-9

*Tato kniha je věnována panu Františku Kadochovi
k jeho osmdesátým narozeninám – za stovky
příběhů, které přinesl z hor.*

DÍL PRVNÍ

INFILTRACE

LORENZOVA MAŠINA

Steiner vešel na služebnu. Na sobě měl tmavý kabát, na jehož rukáv se ani nenamáhal natáhnout pásku s písmenem N. Do odsunu nemusel, sklárny ho na seznam specialistů napsaly hned první den.

Obvykle by pozdravil Grüß Gott, dnes jen něco zahuhlal a postavil na Honzův stůl kovovou bedýnku s dvěma kotouči, čtyřmi plochými tlačítky a nápisem *Lorenz*.

„Co to je?“ zeptal se Honza.

„Drátofon. Nemlich to samý co magnetofon, akorát se zvuk nahrává na drát.“

„Funguje?“

„Jasně, že funguje! Je to německá mašina, žádnéj americkej drek!“

„Proč mi to nesete až dneska? Náhravací technika se měla odevzdávat minulej měsíc!“

Steiner nestačil odpovědět. Z ulice se ozval zvuk motoru a z tmavého volkswagenu, který partyzáni v Prachaticích zabavili Němcům, vystupoval v nové uniformě SNB Honzův přímý nadřízený, Pšenička.

Honzu napadlo, že se Steinera musí zbavit. Sáh po dalekohledu a vyhlédl z okna.

Vysoko nad lesem se vznášela poštolka.

„Je tam,“ pronesl tajemně.

„Co máš v merku?“ divil se Steiner.

„Pošťolku. A viděl jsem jí už včera.“

„Já taky.“

„To rád slyším, že jste jí taky viděl.“

„Proč?“

„Protože mi přinesete dalekohled. Ten jste měl už taky odevzdat.“

„Honzo, ale já...“

„Seberte se a jděte. Do večera ho tady chci mít.“

Steiner něco německy zamumlal a vydal se ke dveřím.

Honza odložil dalekohled.

Tenhle trik na skopčáky vždycky zabral.

Pšenička se uvelebil na židli proti Honzovi. Nová zelená uniforma SNB s tmavě červenými nárameníky se šila podle stříhu anglických battledresů a nosila se k ní černá kravata. Látkový pásek všichni proklínali – starý kožený, na který se dalo zavěsit poudro s pistolí, byl stokrát lepší.

„Dáte si kafe?“

„Máš kafe? Zabavený pašerákům?“

„To zrovna ne, ale kafe mám.“ Honza přelil vodu z vědra do konvice a postavil ji na kamna.

„Jak jde odsun?“

„Dneska poslední várka, a máme němčoury z krku. Totálně rezignovali, všichni chtěj do odsunu, maj strach, že ten jarní bude směřovat do ruský zóny, vážně to vodsejpá.“

„Jenže s pašerákama jsi vůbec nepohnul. Tohle přišlo z Prahy.“ Podal mu složený papír. „Někdo to poslal k nám, na ústředí národních socialistů.“

Věc: Inkompetence strážmistra Jana Firmana

Přestože je synem slavného finance Jana Firmana, který dokázal před válkou pochyvat bandu pašeráků a zničit černou dílnu výrobců sacharinu, je jeho syn Jan tak neschopný, že si pašeráci z Vimperka udělali hotový ráj.

Pašeráci Kilián Nowotný, Herbert Kranz a Johann Ascherl přenášejí rodinné dokumenty, směnky, dlužní úpisy, poslední vůle a historické dokumenty. Jejich posledním velkým úlovkem je středověká kronika města.

Je s podivem, že v tak mladém věku může Jan Firman zastávat funkci strážmistra.

A připomínám, že jde o člověka, který nebojoval proti nacismu, ale během totálního nasazení v Německu podával obdivuhodné pracovní výkony.

Dopis byl psán na stroji a byl samozřejmě bez podpisu.

„Poslal to Vlasák, minulej měsíc jsem ho vyhodil. Myslí si, jak je chytřej, pitomec...“

„Copak se těch pašeráků nemůžeš zbavit?“

„Jak? Každý má svůj úsek hranice, o kterým ví všechno. Po válce odešli do Bavorska, ale šumavský lesy jsou jejich obživa. Ty nikdy ze Šumavy neodejdou.“

„Honzo, lidi na ministerstvu musí vidět, že je hranice neprostupná a města v pohraničí chráněný, jinak Šumavu nikdy neosídlíme! Musíš jednoho z nich chytit!“

„Dneska k ránu jsem chytil Kurta Plicku.“

„Plicka je ti nanic, toho nikdo v Praze nezná.“

Kdepak, Pšenička nepřijel, aby ho chválil. Ti nahore přijedou vždycky jen proto, aby se zeptali, jak je možné, že jste nějakou věc nechali zajít moc daleko.

„Přivez jsem ti posilu.“

„Doufám, že to není Slovák.“ Honza se bál dalšího militantního katolíka, který bude vykládat, že za Tisa nebylo všechno špatný, a že my tady v Čechách nedokážem bez Pána Boha ani nabít pistoli, aniž bysme si přitom neustřelili půlku hlavy.

„Jen klid, toho kluka znáš, je odsud. Oskar Hirsch.“

„Oskar? Ten měl prej na severu úžasný výsledky.“

„Pár věcí mu vyšlo.“

„Kde je?“

„Šel se najíst.“ Pšenička si poposedl, a v tu chvíli spatřil drátofon. „To je konečně úlovek! No vidíš! Tyhle krámy shání ministerstvo vnitra po celý republice.“

„Proč?“

„Na výslechy a odposlechy.“

„To se budou používat mašiny, který jsme zabavili odsunutejm Němcům?“

„To si piš, že jo. Kde bysme je taky vzali? Přece si je estébé nebude vyrábět sama? Zrovna tyhle udělátko od Lorenze jsou slušný. Seberou se Němcům, a je to.“ Povzbudivě se na Honzu usmál. „Kde jsem to přestal?“

„Mluvil jste o Oskarovi.“

„Potřebuju, abys ho dostal nahoru k pohraničním praporům SNB.“

„Jak?“

„Něco vymyslíte.“

„Proč ho tam máme dostat?“

„Protože komunisti z vojenský rozvědky chtějí do Bavorska dostat český agenty. Pod Reicinem si za státní prachy budují vlastní zpravodajskou službu, a ta se k tomu chystá pohraniční prapory využít. Jediná šance, jak tomu zabránit, je přinést důkaz o tom, co prapory SNB vyvádějí. Financům zatápně, civily pronásledují až za hranici. Musíme mezi ně dostat aspoň jednoho člověka.“

Takže mám nahoru infiltrovat svého spolužáka, pomyslel si Honza udiveně. Neměl nejmenší představu, jak to udělá.

„Dávej na Oskara pozor. Hlavně pomalu a vopatrně. Na něco přijdete. Když tak se porad s tátou, ten zná hranici jak své boty.“

Honza se vzmohl jen na to, že přikývl a dopil kafe.

RUPERTŮV ODKAZ

Oskar vypadal starší, než si ho Honza pamatoval. Přes uniformu měl navlečený maskovací přehoz tarn-schlupjacke, který za války používaly Waffen-SS a který se po válce často nosil.

Jako kluci spolu chodívali sáňkovat na louky za hřbitovem. Patřivali každý do jiné party, ale jedno odpoledne u hřbitova se dali do řeči o tom, co dělají tátové.

Mohli bysme se na hranici kouknout sami.

Bylo jim dvanáct, došli po svých až k Černé hoře nad Kvildou, k bílomodrým bavorským pohraničním sloupům, a cítili se jako králové hranice. Cestou zpátky si v lese rozdělali oheň a uvařili čaj z jehličí. Když se před nimi v zasněžené krajině objevila světlá Vimperka, Hirsch povídá: *Víš, že píšu knížku?*

Jo? A o čem?

O pokladu v tajný chodbě hluboko pod městem, kterej najdou dva kluci.

Ty jo! Dáš mi jí přečíst?

Možná, až jí dopíšu.

Ale nikdy jí Honzovi neukázal. Možná ji ani nedopsal. Nebo přijel, aby ji dodělal teď.

„Kde budeš bydlet?“ zeptal se Honza.

„Pořád přemejšlím, že se mrknu na byt, co nám zabrali Němci.“

„Tam radši nechod.“

„Tys tam byl?“

Honza přikývl. „Po válce jsem byty kontroloval všechny. Vypadá to jako u nás, když jsme se vrátili z protektorátu – trouba prasklá, nábytek rozkradený a zdi tak začouzený, jako by si skopčáci rozdělávali oheň přímo v obejváku a posílali do reichu signály, jak jsou tady spokojený. Můžeš se ubytovat ve Hvězdě, než seženem něco slušného.“

„Tak já budu doma spát v hotelu,“ zasmál se Hirsch. Pak sáhl do kapsy a podal Honzovi svoje dokumenty. „Bude lepší, když budeš mít moje papíry v pořádku. Do sboru přicházej lidí odevšad, co?“

„Já už zažil Slováka, co tvrdil, že lítal v Anglii, a pak se ukázalo, že sloužil ve wehrmachtu a podílel se na vyhlazení Lidic. Potom tu byl kluk z Liberce, co utíkal před dětma – sháněly ho tu už tři dcery a na cestě vlakem byla i čtvrtá.“

„Ještě mám tohle.“ Hirsch vytáhl na stůl německou pistoli P-38. „Abysme to nějak zkompletovali.“

„Tu si zatím nech.“

Hirsch schoval pistoli. „Prej jsi byl za války nasazenej v říši.“

„Jo, v Mnichově. K podmořskejm kabelům se letovaly kovový plátky, takový růžice, pájelo se to do cínu.“

„I za náletů?“

„Jo. Loni v květnu jsem si dal žádost k finanční strážci, ale převedeli mě k četníkům.“

„Pšenička ti asi řekl, co nás čeká.“

„Jo.“

„Mohli bysme to udělat přes německý pašeráky.“

„Jak to myslíš?“

„Až si nějakej z nich přijde do města vyzvednout paš, můžem ho honit tak nešikovně, že padne do rukou nějakýho pohraničnicka, co si tady chce udělat jméno.“

„To není špatnej nápad, má jen jednu slabinu.“

„Jakou?“

„Žádnej pašerák sem už nepřijde.“

„Proč ne?“

„Není pro co.“

„Ale je, všude po republice se pašeráci vracej pro všechno, co Němci na poslední chvíli schovali po barákách nebo zakopali na zahradě, a mají úplný žně.“

„Jenže tady jsme všechno zajistili. Továrníci a boháči odešli s Američanama loni na jaře, majetek jim kompletovaly a odvážely americký jednotky. A nic tu nenechaly, tím jsem si jistej. Navíc jsem dneska ráno chytnul Kurta Plicku.“

„Dostals ho na udání?“

„Jo. Šel pro paš do bytu po Rupertu Steinbrenerovi.“

„To byl syn majitele tiskárny, co padl v Bělorusku, co? Páni! Pro co Plicka šel? To musel bejt úlovek!“

Honza sáhl do kapsy a podal Oskarovi obálku s razítkem *Tiskárny Johann Steinbrener, Vimperk.*

„Nech mě hádat... Prachy? Dolary?“

„Ne.“

„Tak dlužní úpis? Nebo směnka?“

„Kdepak.“

„Šeková knížka?“

„Taky vedle.“

„Tak poslední vůle? Nebo patenty, co si před válkou podávali tiskaři a skláři?“

„Samá voda.“

Hirsch otevřel obálku.

Vánoce 1943, 40 km od Minsku

*Můžete za mne svíci zapálit,
ať ve tmě tmoucí Bůh dá světlu tomu
sílu sdělit, aby se nebáli,
kdo bloudí nocí. Navrátí se domů.*

*Můžete za mne svíci zapálit,
ať utěší vás v tomto těžkém čase
Pán, abyste vše dobře přestáli
a prošli tmou, než shledáme se zase.*

„To je hnus!“ vztekal se Hirsch. „Rok po válce se pašeráci vypravujou přes hranice, aby nosili básně o tom, jak náckové bojovali na východní frontě?!“

„Jo, a to dokazuje, že tu žádný poklady nejsou.“

„Musíme to s tou infiltrací vymyslet jinak.“

„Nejspíš jo.“ Honzu napadlo, že vůbec nechce mluvit o infiltraci. Nějakou oklikou se toužil dostat k tomu, jaké to bylo, když bývali kluci. Jenže mu scházelo kouzelné slovo, kterým by se do těch dní dokázal vrátit.

Najednou si vzpomněl, jak jednou hajnému v Kláš-

terci ukradli bramborovou kořalku. Svezl je na voze, měl jich pár pohozených na seně a oni mu jednu šlohlí.

Chutná to jak holubí chcanky, prohlásil Oskar, když se napil na skále nad Volyňkou.

Holubí chcanky, to je heslo, které jsme používali, když se nám něco nezdálo.

Jenže jak by nám pomohlo teď?

A pak ho něco přece jen napadlo. Nebyly to *holubí chcanky*, ale taky to neznělo špatně:

„Nechceš se mrknout, jak lifrujem Němce?“

„Jasně že chci,“ přikývl Hirsch.

Zdvihli se od psacího stolu.

Zástup byl rozdělen do dvaceti řad po třiceti lidech. Každá řada představovala jeden vagón. Obvykle odjíždělo dvacet vagónů, na břehu Volyňky čekalo pod Honzou asi šest set lidí. Stáli mlčky, otupěle, jako drolící se hliněná armáda.

Už nebudou vyřvávat, že Vimperk patří Němcům. Už nebudou tleskat, zpívat a zářit nadšením, jako když v září 1938, těsně potom, co máma umřela a Honza s tátou museli odejít, vtáhla do města *zele-ná armáda*. Ty zarostlé, povykující výrostky s klacky a zbraněmi na vozech tažených koňmi vítali místní Němci s nadšením, jako by se tu zjevil čtrnáctiletý Hitler, pubertální pacholek z lesů nad městem a přišel jim zvěstovat, že jejich město bude zase německé a Češi odtáhnou a stanou se protektorátními otroky.

Tihle všichni tleskali a provolávali slávu.

Berta stála na konci řady vpravo, drobná šedivá žena, která jim zničila byt a rozprodala všechno, co schovali – i všechny máminy kresby, všechno její krásné sklo.

„Honzo?“ ozval se Steinhausl.

Honza se otočil od okna.

Steinhausl byl padesátiletý chlap s hranatým obličejem a postavou řezníka. Měl tak velké ruce, že když se opřel o stůl, hrozilo nebezpečí, že všechno, co na něm leží, sletí na podlahu. A bylo toho hodně, Steinhauslův stůl byl zavalený vkladními knížkami, cennými papíry a dokumenty. Všude po místnosti stály muniční bedny, které původně sloužily wehrmachtu k dopravě ručních granátů, a teď byly až po okraj nacpané radioaparáty, dalekohledy, psacími stroji, ale i umělými sladidly, nitěmi, cigaretovými papírky, gumami na prádlo, hřebeny a jehlami do šicích strojů. V kovové bedně s nápisem *US Army* leželo šest pistolí, dva samopaly a čtyři granáty. O zeď se opíraly dvě mannlichovky a pár vzduchovek.

„Berta se zapsala jako specialistka,“ oznámil mu Steinhausl.

„Cože?“

„Jo, aby nemusela do odsunu, uvedla se jako návrhářka skla.“

„Vy jste jí vyškrtl?“

„Někdo to udělal už přede mnou.“

„Kdo?“

„Nevím, nestíhám to všechno zjišťovat, mám fofr a bojím se, že mi ty seznamy Američani omlátěj o hlavu.“

Steinhausl přeháněl, protože si vedl výborně. Organizaci odkoukal od Američanů a za odsun dostal okresní výbor pochvalu, takže si to Steinhausl posichroval na všech stranách – komunistům v Prachaticích se líbilo, že Němce lifruje raz dva, a Američani měli rádi pořádek.

Základní jednotkou odsunu byla rodina, která se musela zkompletovat. Neúplné rodiny by Američani nepřijali, báli se, že jim v jejich zóně zůstanou deseti-síce žen, které nedokážou uživit své děti.

„Starej Kraus neuvedl, že je elektrikář, vydával se za svýho bráchu, co dělal na pile, a já ho málem odsunul. Mezitím národní správce zjistil, že má ve sklárnách jedinýho elektrikáře, kterej je věčně namol, přihnal se a Krause vyreklamoval. Kraus řval, že vykope granáty a vyhodí sklárnu do vzduchu.“

„Voni nechtěj zůstat?“ divil se Hirsch.

„Ne, specialisti musej zůstat, i když nás na kole-nou prosí, abysme je zařadili do odsunu.“

„Tohle je poslední transport ze Šumavy?“

Steinhausl přikývl. „Pak přijedou Rumuni a bude se otevírat pomocná škola. Aspoň do ní nacpem děti německejch specialistů.“

„Mluví česky?“

„Ani slovo. A doučování němčiny je zakázaný, to musíte kontrolovat.“

„Kolujou nějaký fámy?“

„Mezi Slováka se šušká, že je vláda vyzvala k návratu na Slovensko. Jen co se zbavíme Němců, vyhlásí si Slováci samostatnost, a my všechny, co zůstanou, nacpem do sběrnejch táborů po Němcích.“

„Jako že si na skopčákách trénujem vodsun Slováků?“

„Jo.“

„To je dobrý.“

„A pak je tu fáma, co už není fáma.“

„Jaká?“ zeptal se Honza.

„Příští tejden dorazí cikáni.“

„Kam?“

„Do baráků, co pro svý dělníky postavil Steinbrenner.“

A je to tady, pomyslel si Honza. Šeptalo se o tom celé měsíce, a najednou to byla pravda – místo Němců dostanem cikány.

„Takže se zničí Steinbrennerovo dělnický baráky?“

„Jo. Za á je postavil německej továrník a za bé tudy vede silnice na Pasov, jediná cesta z vnitrozemí na západ. Nejspíš jí zavřou.“

„Jak by jí chtěli zavřít?“

„Gottwald napsal dopis ministrowi vnitra o uzavření celý Šumavy.“

Honza tázavě pohlédl na Hirsche, protože mu vrtalo hlavou, jak by mohl Gottwald zavřít Šumavu, jenže Hirsch se sehnul k bedně a vytáhl foťák, který Němci ukradli Pohlovi, židovskému majiteli místního fotoateliéru.

„Na tenhle foťák jsme se chodili koukat jako kluci, stál za výlohou, pamatuješ?“

„Jo.“

„A tady je ten, kterým nás fotil ve škole!“ Z krabice vytáhl přístroj a obracel ho v ruce. „To je vážně divný, zabavovat foťák, kterým nás fotil na školní fotku.“

Ale stejně si ho nechám.“ Hirsch ho strčil do kapsy a Honza se otočil k oknu.

Berta se posunula v řadě, sundala šátek a vytáhlý voják jí na hlavu nasypal bílý prášek. *Měli by odšívovat vás*, řekl při prvním odsunu starý Fürst, ale nikdo mu nerozuměl. Koneckonců, odšívování byla jen záminka, aby vojáci z místních posádek mohli vydělat na šmelině s DDT.

Drobné bílé tečky pokryly nakrátko ostříhané šedivé vlasy. Berta zatřepala hlavou a natáhla si šátek zpátky.

V tom okamžiku ho poznal.

Byl to mámin šátek.

Stál bez hnutí u okna a přál si vidět, jak Berta odevzdává to, na co byli všichni Němci tak hrdí, svou *Sparbuch* – vkladní knížku.

Zástup se pohnul a Berta s ním. Nikdo jí už nic nenamlouvá, jako se to dělávalo při prvních odsunech, které se maskovaly jako pomoc při sklizni na Ukrajině.

Za chvíli se vydá na nádraží a na Černém Kříži opusť tuhle zem. Z Pasova vyrazí do Heidelbergu, Řezna nebo Augsburgu. Napakuje se do tábora UNRRA, mezi miliony uprchlíků, bude žít z balíčků Spojenců a Skandinávců a Červený kříž jí pomůže najít práci kuchařky v nějaké vesnické škole, kde bude tvrdit, že s nacismem neměla nic společného, nikdy nikomu neublížila a nikdy nevěděla o ničem, co se dělo.

Chtěl bych ji vidět v dobytčáku. Chtěl bych vidět, jak s ní vlak přejíždí hranici.

Teprve potom snad budu mít klid.

REICINOVA POKLADNA

Táta otevřel dveře a odšoural se do kuchyně, zatímco se Honza sehnul, aby si zul boty. Ramenem zavadil o skříň, ze které vypadla mannlichovka. Táta ji vyfasoval v roce 1922, byla to válečná výroba ze zbrojovky v Brně, a už když ji táta dostal, byla pěkně otlučená. *Ale nemysli si, tendle kvér není špatnej*, říkával. Právě s ní bránil před válkou hranici na Bučině proti ordnerům.

Po Mnichovu ho přeložili do protektorátu ke Starým Prachaticím, kde hlídal protektorátní hranici a kontroloval, jestli babky nenosej o dvě vajíčka víc, než nařizoval Heydrich. Po válce se vrátil do Vimperka, ale místo na hranici ho poslali do důchodu, jako většina finančáků měl těžké revma a v padesáti byl pro službu odepsaný.

Na stole ležel rendlík, ve kterém si táta dělal míchaná vajíčka. Plotna byla spálená a ušpiněná. Na polici stála ošatka s žitným chlebem, s tím dobrým chlebem, který mívali před válkou, ale neměl nic společného.

„Co je novýho?“ zeptal se Honzy.

„Mám posilu – mladýho Hirsche.“

„Je moc vysokej, toho ti hned vodbouchnou.“

Táta měl rád malé chlapy. Před lety ukazoval Hon-